

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KSA/SDEV	Strana:	1 / 3
Název předmětu:	Sociální deviace - S.		
Akademický rok:	2018/2019	Tisknuto:	18.08.2019 20:25

Pracoviště / Zkratka	KSA / SDEV			Akademický rok	2018/2019
Název	Sociální deviace - S.			Způsob zakončení	Zkouška
Název dlouhý	Sociální deviace			Forma zakončení	Ústní
Akreditováno/Kredity	Ano, 2 Kred.			Zápočet před zkouškou	NE
Rozsah hodin	Přednáška 2 [HOD/TYD]			Počítán do průměru	ANO
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Min. (B+C) studentů	nestanoveno
Letní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Rozvrh	Ano			Počet dnů praxe	0
Vyučovací jazyk	Čeština				
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	A B C D E F				
Hod. v komb. formě studia					
Automat. uzn. záp. před zk.	Ne				
Periodicita					
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Kurz si klade otázku, nakolik je koncept sociálních deviací konceptem sociálně mocenským formovaným skrze převládající ideologie. V tomto kontextu studenti seznamuje se základními sociologickými přístupy k sociálním deviacím - od Marxe, Durkheima a Mertona přes interakcionismus (labeling) a konstruktivismus (Foucault, Berger a Luckmann). Dále se kurz věnuje aplikacím těchto teorií a zabývá se problematikou konstrukce deviací skrze etnicitu, chudobu, duševní nemoc, gender a sexualitu.

Požadavky na studenta

Kurz je zakončen ústní zkouškou na základě probraného učiva viz Obsah a Literatura.

Obsah

1. Základní sociologické přístupy k sociálním deviacím

C. Sumner - konec sociologie deviací coby disciplíny? Statistický, normativní, kontrolní a reaktivní přístup (Hrčka). Durkheim: sociální patologie jako normální jev. Funkce sociálních deviací.

2. Merton: deviace jako projev anomie

Konformita, inovace, ritualismus, retreatismus, rebelie. Rozvinutí teorie: Dubin, Simon a Gagnon.

3. Labeling - teorie

Zdroje teorie labelingu: Cooley, Mead, Tannenbaum (dramatizace zla), Lemert (sociálně reakční teorie). Rozvinutí teorie: Kitsuse (retrospektivní interpretace), Becker, Shur (zahlcení rolí).

4. Labeling - aplikace

Labeling a duševní onemocnění (Scheff, Link). Ostych jako deviace. Delabeling (odznačkování).

5. Konstrukce sociálních deviací

Berger, Luckmann: Sociální konstrukce reality - deviace a socializace, aparáty sloužící k udržování světa (terapie, alternace, potlačení, likvidace, zahrnutí, segregace).

6. Deviace a jinakost

Foucault: Dohlížet a trestat, Dějiny šílenství, Dějiny sexuality - deviant coby delikvent, šílenec či pervert.

7. Normální či deviantní?

Bauman - příklad holocaustu: kdy je normální deviantní a deviantní normální? Pokusy Zimbarda a Milgrama.

8. Etnizace sociálních deviací

Lewis - kultura chudoby, ghettoizace. Granovetter - silné a slabé vazby. Aplikace těchto teorií na českou realitu (Hirt, Jakoubek). Aplikace Foucaultových a Baumanových teorií: Československý Zákon o potulných cikánech (1927) - romství coby etnicita nebo deviantní způsob života?

9. Postižení coby deviace

Společenské konstrukty postižení a hendikepu

10. Sociální deviace konstruované skrze gender a sexualitu

Odchyly od heterosexuální normativity chápány jako deviace: homosexualita, transsexualita, intersexualita, pedofilie atd.

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Bez předchozích předpokladů.

Získané způsobilosti

Popsat, vysvětlit a analyzovat základní teorie sociálních deviací. Aplikovat tyto teorie na sociální praxi, především sociálně-konstruktivistický přístup a teorii labelingu. Dekonstruovat stereotypy ohledně sociálních deviací na příkladu etnicity, postižení a duševní nemoci.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Přednášející:** Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.

Literatura

- **Doporučená:** Foucault M. *Dějiny sexuality I. Praha: Herrmann a synové, 1999.*
- **Doporučená:** Foucault M. *Dohlížet a trestat. Praha: Dauphin, 2000.*
- **Doporučená:** Kolářová Kateřina (ed.). (2012). *Jinakost, postižení, kritika.* Praha: Slon.
- **Doporučená:** Bauman Z. *Modernita a holocaust. Praha: Slon, 2003.*
- **Doporučená:** Durkheim, E. *Pravidla sociologické metody. Praha: Orbis, 1926.*
- **Doporučená:** Jakoubek M., Hirt T. (eds.). *Romové: Kulturologické etudy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 2004.*
- **Doporučená:** Fafejta, M. *Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti.*
- **Doporučená:** Hrčka, M. *Sociální deviace.* Praha: SLON, 2000.
- **Doporučená:** Munková G. *Sociální deviace (přehled sociologických teorií). Praha: Karolinum, 2001.*
- **Doporučená:** Berger P. L., Luckmann T.:. *Sociální konstrukce reality. Brno: CDK, 1999.*
- **Doporučená:** Merton R. K. *Studie ze sociologické teorie. Praha: Slon, 2007.*

Vyučovací metody

Přednášení
Dialogická (diskuze, rozhovor, brainstorming)

Hodnotící metody

Známkou
Ústní zkouška

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Humanitní studia	Navazující	Prezenční	Andragogika	1	2015	2018	Povinně volitelné předměty	B	2	
Humanitní studia	Navazující	Prezenční	Sociologie	1	2011	2018	Povinně volitelné předměty pro Sociologii	B	1	